

HRVATSKI SABOR

Povjerenstvo za fiskalnu politiku

Klasa: 021/19/14-10/05

Broj: 6521-05-1/14-03

Zagreb, 07. studeni 2014.

Stajalište Povjerenstva za fiskalnu politiku Hrvatskoga sabora o prijedlogu drugog rebalansa Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2014. godinu, te planu Ministarstva financija o ispunjavanju fiskalnog pravila za 2014. godinu

Povjerenstvo za fiskalnu politiku Hrvatskog sabora na 5. sjednici održanoj 6. studenoga 2014. godine raspravilo je Prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2014. godinu i projekcija za 2015. i 2016. godinu, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 30. listopada 2014. godine i utvrdilo sljedeće stajalište:

1. Prijedlog izmjena i dopuna podnosi se prekasno, u trenutku kada više nema dovoljno vremena da bi se utjecalo na uočene nepovoljne trendove povećanja deficita i ubrzanja rasta javnog duga koji će do kraja ove godine dosegnuti 80 % BDP-a. Predložene Izmjene i dopune samo će pasivno reagirati na zatečeno stanje i samo ga potvrditi. Sve okolnosti koje su navedene kao razlog donošenja rebalansa proračuna bile su poznate puno prije (osim poplava, ali njihov financijski učinak na proračun je ipak relativno mali u odnosu na sve predložene promjene) i o njima smo raspravljali na Povjerenstvu.
2. Prijedlogom izmjena i dopuna povećava se deficit u odnosu na prijašnji plan, što je loša poruka. Može se procijeniti da će i deficit opće države prema ESA 2010 metodologiji ove godine biti veći nego prošle godine (npr. prognoze Europske komisije), što pokazuje da se fiskalna konsolidacija koja je zacrtana u proceduri pri prekomjernom deficitu ne ostvaruje prema predviđenom planu.
3. Prijedlog izmjena i dopuna pokazuje veliku slabost u korištenju sredstava fondova EU koji su u ovom prijedlogu smanjeni, a Povjerenstvo očekuje da i ova umanjena stavka neće biti iskorištena u potpunosti. Hrvatska administracija se dugo pripremala za korištenje EU sredstava i nedopustivo je da se nakon više od desetljeća korištenja pretpristupnih EU fondova još uvijek govori o tome da nismo u potpunosti spremni koristiti EU sredstava.
4. Prijedlog izmjena i dopuna pokazuje da postoji vrlo visoki rizik da se fiskalno pravilo za 2014. godinu neće ispuniti, što bi onda bila druga godina za redom u kojoj se krši fiskalno pravilo definirano u Zakonu o fiskalnoj odgovornosti.

- Prema Zakonu o fiskalnoj odgovornosti (NN 139/10, 19/14) za 2014. godinu se primjenjuje privremeno fiskalno pravilo prema kojem međugodišnja stopa rasta rashoda općeg proračuna ne smije biti veća od međugodišnje stope rasta projiciranog, odnosno procijenjenog BDP-a u tekućim cijenama. Pri tome rashodi općeg proračuna ne uključuju rashode za kamate, rashode za provođenje programa Europske unije bez nacionalnog sufinanciranja i godišnje promjene rashoda zbog promjena u institucionalnom obuhvatu općeg proračuna. Iako u Prijedlogu izmjena i dopuna nema numeričkog podatka o prihodima, rashodima na razini opće države, niti prema proračunskoj metodologiji, niti prema ESA metodologiji, temeljem podatka o rashodima konsolidirane središnje države u skladu s proračunskom metodologijom koji su planirani na razini oko 4,4 milijardi kuna većoj od ostvarenja rashoda za 2013. godinu, može se procijeniti da će ti rashodi biti veći nego prošle godine nakon razmatranja na razini opće države, i nakon primjene ESA metodologije i nakon korekcije za određene rashode na način kako to propisuje Zakon o fiskalnoj odgovornosti. Kako procjene govore da će se BDP u tekućim cijenama ove godine smanjiti, to znači da fiskalno pravilo za 2014. godinu vrlo vjerojatno neće biti ispunjeno.
5. Vrlo visok rizik neispunjavanja fiskalnog pravila ozbiljno narušava vjerodostojnost Vlade u vođenju fiskalne politike. To ujedno oslabljuje i povjerenje u iskrenu posvećenost fiskalnoj konsolidaciji. Pitanje je kako u takvoj situaciji zadobiti povjerenje javnosti da su očekivane zakonske promjene (Zakon o proračunu, Zakon o fiskalnoj odgovornosti) doista motivirane iskrenom željom za unaprjeđenjem fiskalnog okvira?
 6. Obrazloženje Prijedloga drugih izmjena i dopuna za 2014. niti jednom riječju ne spominje situaciju vezanu uz fiskalno pravilo. Povjerenstvo za fiskalnu politiku smatra i predlaže da bi Vlada u svim proračunskim dokumentima trebala predstaviti, obrazložiti i dati procjenu ispunjavanja fiskalnog pravila definiranog Zakonom o fiskalnoj odgovornosti, što bi govorilo u prilog većoj transparentnosti procesa.
 7. Povjerenstvo za fiskalnu politiku smatra i kako bi Vlada u svim budućim prijedlozima promjena fiskalnog pravila trebala predvidjeti jasna i nedvosmislena fiskalna pravila čije je izvršenje moguće kvalitetno pratiti tijekom godine, ali i davati što kvalitetnije procjene i predviđanja mjerljivih korektivnih mjera u slučaju da se tijekom godine pojave odstupanja koja prijete neispunjavanjem fiskalnog pravila te, konačno, da bi Vlada trebala cijeli proces ostvarivanja fiskalne odgovornosti postaviti na realnim osnovama koje bi precizno definirale odgovornosti različitih razina vlasti prilikom izvršenja proračuna i eventualnog provođenja korektivnih mjera, provedbe i jasno definirati posljedice nepridržavanja fiskalnih pravila

8. Povjerenstvo za fiskalnu politiku poziva Vladu da vrlo ozbiljno i odgovorno pristupi jačanju okvira za vođenje fiskalne politike kroz normativne promjene, ali stvarnu privrženost jačanju fiskalne odgovornost, te da ubrza proces fiskalne konsolidacije bez obzira na političke cikluse jer ona ne trpi odgađanje. U slučaju svakog odgađanja snažne fiskalne konsolidacije značajno se povećava ranjivost na domaće i vanjske šokove, te raste mogućnost nekontroliranog razvoja događaja u fiskalnoj i makroekonomskoj sferi.